СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАКОНОРОБОЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. ЧИСЛО ЦЕЛОЕ. Ч. 39. Джерзи Ситі, Н. Дж., второк, 17 лютого, 1925. VOL. XXXIII. No. 39. Jersey City, N. J., Tuesday February 17, 1925. THREE CENTS

Грозять обструкцією в сенаті

ВАШИНГТОН, 16. лютого. — Противники адміністрації загрозили сенатови обструкцією. Вони звертаються проти винайму Масия Шовлз, почтового проекту та других внесень, походячих від прихильників республиканського уряду.

Прихильники уряду зараз відбули наради над тим, в який спосіб запобігти обструкції та ухвалити закони милі урядови. Вони знають, що їм остається всього 14 днів до кінця сесії, та що через те й велика сила противників може легко наробити їм великої шкоди.

ВІДДАЮТЬ ЧЕСТЬ ПОМЕРШИМ СЕНАТОРАМ.

ВАШИНГТОН, 15. лютого. — Палата послів віддала нині честь трьом помершим сенаторам, а то сенаторам Лоджови з Массечусетса, сенаторови Брандеґі з Конетикату та сенаторови Ковтови з Ров Айленда.

Честь віддано через виголошенне похвальних промов.

ЗБИРАЮТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ ЗА ПРОГИБІЦІЮ

ОЛБАНІ, Н. Й., 15. лютого. — Законодатна праця стейтової легіслятури знова здержана через прогибіцію.

Противники прогибіції, котрі хочуть, щоби легіслятура заявилася проти прогибіції, здержують всяку законодатну працю, щоби в той спосіб примусити навіть прихильників прогибіції голосувати за резолюцією.

СТЕЙТОВИЙ СЕНАТ ЗА УЧАСТЮ АМЕРИКИ В СВІТОВІМ СУДІ.

ВАШИНГТОН, 15 . лютого. — Стейтовий сенат легіслятури Огайо ухвалив резолюцію за приступленнем Злучених Держав до світового суду. В своїй резолюції сенат просить конгрес зробити відповідні кроки для здійсненя американської співучасти в суді межинародної справедливости.

ХОЧУТЬ НОВОГО СУДУ НАД ГУБЕРНАТОРОМ.

ОСТИН, ТЕКСАС, 15. лютого. — Кількох членів сенату стейтової легіслятури збираються розвести новий процес у справі бувшого стейтового губернатора Федргасона, котрого прихильники Клена в попередній легіслятурі осудили за надужитя уряду. Такого суду добивається Самий Фаргасон, котрий каже, що новий суд його певно оправдає.

КАПЕЛЯН РЕЗИГНУЄ ЧЕРЕЗ ГОРІВКУ.

РАКВІЛ, МЕРІЛЕНД, 15, лютого. — Нолен Б. Гармон, капелян округа Американського Легіону, зрезигнував через те, що на обіді даним недавно сею організацією, пито всякі алькоголі.

САМОВБИЙСТВО СУДДІ.

МЕНЕАПОЛИС, МИНЕСОТА, 15. лютого. — В уряді федерального суду найдено нині тіло федерального судді Джана Мукгі. Коротке слідство поліції переконало її, що суддя вмер від власної руки.

В листі який покійний лишив по собі пишеться, що він хорий на нерви через перепрацьоване, бо федеральний суд обтяжено процесами за прогибіцію, які повинні будити стейтові суди.

ДІСТАЛИ ГРИМІЛЛІОНОВИЙ ФОНД НА ОЧНИЙ ІНСТИТУТ.

БОЛТИМОР, 15. лютого. — Президент університету Джана Гапкинса сповіщає, що університет уже дістав жертв на три мілліони долярів на виставленне та заосмотренне інституту для очних недуг. У шпитали, який створиться в інституті буде сорок безплатних ліжок.

ШУКАЮТЬ ЗА ПРОВІДНИКОМ АЛ ДАБЛЮ-ДАБЛЮ.

ШИКАГО, ИЛИНОЙ, 15. лютого. Поліція дістала вістку, що відомий провідник Промислових Робітників Світа („АЙ Даблю-Даблю") Гейвуд, котрий свого часу був засуджений на вязницю і втік до Росії, вернув уже кральком до Злучених Держав і находиться в сьому місті. Поліція зараз розпустила свої сіти за ним, але її зусилля не дали ніякого висліду.

ПРОСИВ, ЩОБИ ЙОГО ВБИТИ.

МАВНТ ВЕРНОН, Н. Й., 15. лютого. — На поліційну станцію з Такегев доставлено 17-літнього мешканця сього міста Герберта Джовиса. Хлопець терпів страшно, бо його права стопа була роздавлена та покрешована. Він зізнав, що причепився до тягарового залізничого поїзду, щоби проїхатися даром, і нехотячи попав ногою під колесо. З роздавленою ногою він штитурькав, які пів милі, поки його не найшов поліємен, та не відставив до станції. Хлопчина просив поліцію, щоби вона його вбила, бо він не може видержати болю. Його відставлено до шпиталю, де йому стопу ампутовано (відтято).

ВІНЧАННЄ СКЛАДАЧА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Нью Джерзі, 15. лютого. — В українській греко-католицькій церкві св. Івана Хрестителя на горі міста відбулося нині вінчанне гр. Володимира Кушніра, складача в друкарні Свободи, з панною Марією Оземчуківною з Гудсон, Н. Й.

НЕБУВАЛИЙ ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК.

НЬЮ ЙОРК, 15. лютого.—Пані Балдонг, жінка богатого крамаря, програвши з ним розводовий процес, почала голодовий страйк. Вона замкнулася в своїй комнаті в готелі та перестала приймати всяку їду, кажучи, що вона є вязником. Готелевий заряд просив поліцію, щоби вона вмішалася в справу, але поліція каже, що пані є свобідна людина й поліція не може її клопотати.

КОНЕЦЬ ДВОРІЧНОГО СТРАЙКУ.

НЬЮ ЙОРК, 15. лютого. — Юнія робітників, працюючих по шапах залізниць, відкликала нині страйк, який вона була заряднла ще в липни 1922. року.

Залізниці кажуть, що вони побідили, але юнія каже, що вона побідила, хоча страйк зломано на кількох линіях. Юнія каже, що страйк довів одну залізницю до банкротства.

Обраховують, що сей страйк приніс 200 мілліонів долярів утрати, коли зібрати до купи втрати залізниць, робітників і публики.

ВАГА ГАВАЙСЬКИХ ОСТРОВІВ ДЛЯ АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН, 15. лютого. — Ґенеральний штаб Злучених Держав розіслав був до всяких знатоків військових справ квестіонар у справі ваги посідання Гавайських Островів для Злучених Держав. Велика більшість знатоків заявила, що колиб сі острови були в руках якої другої держави, то ся держава моглаб вживати їх для нападу на Злучені Держави та Панамський Канал.

СТРІЛЯНИНА ЧЕРЕЗ ПРОГИБІЦІЮ.

ВЕЛЧ, Вест Верджінія, 15-го лютого. — Підчас прогибіційної ревізії в домі Мурина Снідa прийшло до стріляниии межи Снідом та агентами. Снід убив прогибіційного агента Дея, а товариші Дея вбили Снідa. Дей був колись проповідником, але відтак став прогибіційним урядником.

СНІГ НА ПУСТИНІ.

Сьогорічна зима направду зміняє цілий порядок світа. Коли в нас нема ні крихіточки снігу, то в Арабії шадіє дуже остра зима. В Багдаді богато разів вже впав сніг, ціла сирійська пустиня вкрита верствою снігу, грубою на 25 сантиметрів.

ОХОРОНА ВОЛОДИМИРСЬКОГО СОБОРУ.

Київський губерніяльний виконавчий комітет одержав порученне від центральної влади вжити всіх заходів, длятого, щоби зберегти в цілости Володимирський Собор перед зниценням. Розпорядок видано в звязку з відомостями про те, що Володимирський Собор систематично нищить чиясь злобна рука і це нищене загрожує загибіллю цінному памятникови української старовини.

„ШИРОКА АВТОНОМІЯ ДЛЯ ГАЛИЧИНИ".

З новим 1925 роком обовязує розпорядок польського почтового уряду на „кресах", яким всякого рода почтові посилки мусять бути адресовані лише по польське.

ДОНЦОВ ПОКИНУВ „ЗАГРАВІСТЬ"

З бюлетенів галицької політичної партії Національної Роботи (загравістів) довідуємось що бувший лідер партії др. Д. Донцов виступив зі складу.

ПРИЗД В ВИННИЧЕНКА ДО ПРАҐИ.

З Берліна приїхав до Праги, дня 23 січня с. р. відомий наш письменник В. Винниченко. Приїзд між іншим звязаний з другом в Празі його нового великого роману під назвою „Сонячна машина". Роман написаний за останніх два роки і складається з трох великих частин, які вийдуть окремо. Видание сього незвичайного, як з боку художнього, так і по змісту твору взяло на себе видавниче тов. „Дзвін".

ПЕРШІ „БЛАГОДАТИ" ВЕЛИКОГО СТАНИСЛАВОВА.

Станиславівська міська рада вирішила признати частину т. зв. „Лука" на Вовчинецькій дорозі під будову латинського костела і захоронки. Частину „Лану за Балхами" під будову польської захоронки, грунта в Книгинині Кольонії і Кн. Бельведері під будову дсвох польських шкіл і т. п. Таким чином „Великий Станиславів", це в першу чергу великий крок в напрямі цілковитої кольонізації станиславівських приферій.

8.000 ЖИДІВ В ДОРОЗІ ДО ПАЛЕСТИНИ.

З Ковна (Литви) доносять, що 8.000 Жидів в останніх днях покинуло Конвенську Литву, щоби виїхати до Палестини під проводом бувшого литовського міністра для жидівських справ, др. Розенберга. Проф. Вайцман предсідник сіоністичної організації заявив, що кождого місяця виїздить до Палестини около 2.000 Жидів, з чого 6 пр. припадає на східну Европу, 3 пр. на балканські держави, а 10 пр. на західну Европу.

СТУДЕНТСЬКІ ҐАРАЗДИ НА УКРАЇНІ.

На конференції пролетарського студенства Харківщини, Пороховв прочитав 22. грудня м. р. звіт про роботу КУБУЧ-а (комітету поліпшення побуту учеників). Комітет має 6 великих будинків, в яких міститься 2,146 студентів (як „міститься" про це свого часу була у „Вістя" цікава кореспонденція). Останніми часами поширено студентську лікарню, в ній за рік було 1,253 стаціонарних хорих і 93,811 амбулаторних. Фінансове становище лікарні незадоволяюче і через те відкрито платний відділ лікарні. У минулім році році Кубуч разом із закордонними організаціями давав 2,200 студентам безплатне харчуванне. У сім році від платного харчування довелось відмовитись, замість сього організовано дешеву їдальню на 1.000 осіб. У цій їдальні студенти, які не мають стипендії одержують обід за 10 копійок.

ГОРЯЧІШЕ ВІД СОНЦЯ.

Вчені дослідники кажуть, що теплота сонця виносить 6,000 степенів (градусів) Цельзія. Можемо уявити собі, як висока то температура, коли зміркуємо, що киляча вода має тільки 100 степенів Цельзія. Досі не було вищої температури на землі, бо нічим не можна було її витворити Електричною дуговою лямпою можна було витворити що найбільше 4000 степенів. Аж недавно якось проф. фізики в Брселяв (Німеччина) впав на спосіб в який можна витворити температуру навіть 8,000 степенів. Він каже, що дугову електричну лямпу треба вложити в замкнену посуду, в якій можнаб тисненням того сильного згусильно згустити воздух. Під щеного воздуха дугова лямпа витварить температуру 8.000 степенів, отже вищу від температури сонця. Вищої теплоти не можна такою лямпою осягнути з тої причини, що вже і ири 8 тисяч степенів топляться вуглі, які служать до витворювання дугового світла.

МІСТО ІЗ ПЕРЕД 7.000 РОКІВ.

Доносять з Ціріха (Швайцарія, що в часі праць виконуваних в заливі ціріхського озера натрафлено на сліди міста із каменюй епохи. Місто то було перед 7.000 років збудоване на палях. Знайдено всякі предмети, що служили до обробки дерева та рибальські прилади.

СТАРИННА НАХІДКА В БОЛГАРІЇ.

В околицях Плевни, в Болгарії, знайдено скарб, що складається із 11 старинних ваз вагн 12 кільограмів. Ті вази служили колись до релігійних цілий. Більшість з них прикрашена гарними орнаментами. Вази віддано до національного музею в Софії, де їх мають збадати фахівці

Думають про чотиро-державний договір.

ПАРИЖ, 15. лютого. — Аліянти ведуть тепер вступні переговори про справу забезпеченя для Франції.

Тепер виринув новий плян, щоби Велика Британія, Франція Італія і Бельгія заключили спільний договір для забезпеченя границь Франції і Бельгії перед нападом Німеччини.

В тутешніх політичних кругах запевнюють, що всі аліянти схильні приняти сей договір.

ПЕТЛЮРА ОРГАНІЗУЄ АРМІЮ.

ПАРИЖ, 15. лютого. — З Букарешту, столиці Румунії сповіщують, що Семен Петлюра дістав дозвіл від румунського правительства зорганізувати в Румунії один корпус своєї армії.

БРІЯН ЛАДИТЬСЯ НА МІСЦЕ ЕРРІОТА.

ПАРИЖ, 15. лютого. — Премієр Ерріо не хоче ще уступати, але коли не видержить боротьби, з двох сторін, себто соціялістів і націоналістів, і уступить, то на його місце найімовірніше прийде Арістід Бріян, котрий вже сім разів був премієром Франції.

Він вже ладиться і збирає сили до виступу і до побіди.

РАТУЄ ФРАНКИ.

ПАРИЖ 15. лютого. — Французькі паперові франки зачали знову падати у вартости.

Премієр Ерріо заявив, що зачне боротьбу для ратованя франка.

ФРАНЦУЗИ В ПРОВІНЦІЇ БРІТТЕНІ ПРОТИ ЕРРІОТА.

РЕН, Франція, 15. лютого. — Тутешні католики уладили нині велику демонстрацію проти правительства Ерріота з приводу скасованя французької амбасади при Ватикані В демонстрації взяло участь 50,000 осіб.

КАЙО ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ПАРИЖА.

ПАРИЖ, 15. лютого. — Бувший премієр Франції Йосиф Кайо, котрого підчас війни осуджено, яко „зрадника", а тепер помилувано вернувся вже до Парижа.

В четвер тут буде велике принятє в його честь.

Кажуть, що він буде новим міністром скарбу Франції.

ВИРІКАЄТЬСЯ СВОГО ПРИЯТЕЛЯ.

ПАРИЖ, 15. лютого, — Бувший премієр Франції Клемансо зірвав зносини зі своїм добрим давнім приятелем ґенералом Ґуро, котрий у війні стратив руку.

Се через те, що він довідався, що ґенерал Ґуро подав руку Йосифови Кайо, котрий підчас війни хотів помиритися з Німцями.

Коли ґенерал Ґуро дізнався, що його приятель Клемансо гнівний на нього за привитанне з Кайом, поїхав до нього до дому, щоб його перепросити.

Льокай Клеманса замельдував йому:

— Прийшов ґенерал Ґуро Вас бачити.

— Я не хочу його бачити! — відповів Клемансо.

— Се військовий комендант Парижа, ґенерал Ґуро! — повторив зі здивованем льокай.

— Так, скажіть військовому комендантови ґенералови Ґуро, що военний премієр Клеманс його не хоче бачити.

Він се сказав ґенералови і сей відхав домів, зализнісь сльозами.

ІТАЛІЯНЦІ НЕ ХОТЯТЬ ПЛАТИТИ ЦІЛИХ ВОЄННИХ ДОВҐІВ.

РИМ, 13. лютого. — Виконуюча рада італійської національної фашістської організації приняла нині знаменну резолюцію, якою осуджує вимоги, щоб вона платила Англії й Америці всі свої военні довги.

Резолюція не заперечує довгів, але каже, що вони для Італії несправедливі і такі тяжкі, що виглядає, наначе вона мала платити воєнні контрибуції (відшкодованя).

З уваги на те рада зазначається, щоб італійський уряд зачав заграницею пропаганду за зменьшенем воєнних довгів Італії.

Рада вказує на такі факти, які слід видвигнути у пропаганді:

1. — Страти Італії в людях і матеріяльні.

2. — Італія вступила до війни добровільно перед Злученими Державами.

3. — Італія розмірно меньше зискала у війні як Франція.

4. — Італія має платити довги, але їй не признано відповідної участи у відшкодованнях.

5. — Італія зріклася частини відшкодовань в користь маленьких держав.

До УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА Приймається в Січни, Лютім і Марті БЕЗ ВСТУПНОГО СТАРШИХ МУЖЧИН, ЖЕНЩИН як рівнож і ДІТИЙ.

Користайте з Нагоди Продовженя Ювилейної Кампанії!

Вступайте в Члени Українського Народного Союза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Price cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ .75
Three months ..... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

В Джерзи Сіті і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адресс: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НАСЛІДКИ ЗАЇЛОСТИ.

Коли в американськім конгресі ішли довгі дебати над проектами про обмеження імміграції, тоді американські патріотичні організації знали лишень одно: зробити ці обмеження як найстрійшими, розтягнути довкола Злучених Держав як найгустішу сітку, щоби через неї лишень найдрібніша рибка могла переховзнутися. Всі просто газети вірили в те, що велике добро спаде на Америку від обмеження імміграції. Хто не підняваби голосу проти проекту, зараз того закричали як чужинця, радикала або зрадника Америки. І справді опозиція втихла й Імміграційний закон перейшов. Імміграцію зведено на маленьке число. Загорілці затріюмфували.

Тисячі людий, що вибиралися до Америки, здержано в Европі. Тисячі переїхали море, і їх здержано тут, зі страшними наслідками для них. Але Америка, яка все величалася добрим серцем для всего світа, не чула плачів сих імігрантів. Вона була глуха на їх крики, вдоволена своєю ситістю. Але минули два роки і проти імміграційного закона піднеслися зовсім другі голоси. Вже не голоси роспуки відкинених імігрантів, але голоси обурення розчарованих Американців. Ось поїхали Американці в Европу, для приємности або для бізнесу, і зараз побачили велику зміну в відношенню до себе цілої Европи. Побачили й на власній шкірі відчули, що до Американця вже не відносяться з тим поважанням, якщо не з любовю, з якими відносилися до війни й в час війни, бо й зараз по війні, навіть у краях, проти котрих Америка билася. Нині спокійно їхати по Европі може лишень той Американець, який має десятьдолярівок як полови. Звичайний Американець, який не має мілионового рахунку в банку, скоро побачить, що його американський пашпорт, не допомога в подорожи, а колода.

В других сторонах світа ворожий до Американців настрій прибирає нові форми. В Індії, приміром, поставлено проект, щоби в Індії відноситися до Американців так, як Американці відносяться до Індусів. Сей самий проект піднесено сейчас в Японі, де запроектовано, щоби Американцям не вільно було купувати в Японі землі так само, як не вільно Японцям купувати в Америці. Подібне обурення на американське упередження проти людий з Европи й Азії вибухло в Росії.

Та се все, що не досить. Американця найбільше болить, що ці настрої відбиваються болюче на його підприємствах. Через ворожнечу Европейців і Азіятів до Америки через імміграційний закон тратять американські підприємці, які хотіли продавати по Европі й Азії свої товари. В декотрих околицях Азії справа заострилася навіть до того, що люди пішли на бойкот американських продуктів. Се все, очевидно, мусить з часом відбитися й на американські безнеси в Америці, і на американського робітника, котрий сі товари виробляє. В той спосіб імміграційні обмеження місто дати американському робітникови краці зарібки, викидають робітників з фабрики та понижають робітничу заплату.

Згадати треба й про вплив імміграційних обмежень на місійні роботи різних американських сект. Говорено про се на соборах кождої американської церкви. Лишень позавчора говорено про се на зборах місіонарів методиської-епископальної церкви, що відбулися в Атлантик Сіті, в стейті Нью Джерзі. Голова сеї організації виразно стверднв факт, що відношенне Азіятів до Американців вже не таке, що бувало давнійше. Нині Американця вважають не за щирого та щедрого християнина, але за скупого себелюба. По Китаю, Японі, Кореї та других краях Азії йде як пошесть ворожнеча до Американців, яка робить неможливим і ширенне християнства й поширенне американських торговельних ринків.

Сі факти говорять самі за себе. Вони показують, як грубо можуть помилитися загорілці, що не дбають за нічо в світі, лишень за те, щоби вхоронити найблизчий свій інтерес. Вони тепер дістають добру лекцію ,що люде, які не бачуть дальше носа, часто виступають проти власного інтересу. Америка нині дістає велику научку історії, що часи повної відрубности кождого народа вже минулися безповоротно. Цілий світ нині повязаний зі собою, і довго ні біда, ні недуга, ні війна, ні добробут, не можна удержати в якімсь краю, не пустивши його до других. Було колись можна край обороннти мурами від зовнішних упливів, але часи китайських мурів минулися й не вернуться.

І Америка, коли хоче жити щасливо й богатіти, мусить постаранна, щоби й в других сторонах світа люди були щасливі й богаті. Чим скорше вона до свого дійде, тим краще для неї.

У. Н. СОЮЗ — НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО.
ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА!
КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.
СМЕРТЬ І НЕЩАСТЄ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧИТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

ЧИ БУДЕМО ГОТОВІ?

(Від спеціального кореспондента „Свободи").

I.

„Загальний настрій безнадійно пригнічений. Ніхто з нас, що прожили всі ці роки в Росії, не може собі уявити, хто заступить совітську владу, на кого може обіперпись майбутне правительство. Переворот неминучий. Добре, а далі, що? Песимісти відповідають на таке питання так: Анархія! Неминучість повстання почувається на кождому кроці. З ладу, який гніє, отверто знущаються, часом навіть самі комуністи..."

Так пише, якийсь московський патріот до закордоної емігрантської газети. Тому ,що він пише про се з Київа, а не з Москви, слова й думки його для нас набирають подвійного значіння і примушують ще лишній раз зупинитись, і роздумати ломіркувати над тим, чи за пять років довгої еміграції мали ми нарешті час, розум і змогу приготовитися до того майбутнього, котре так трівожить нашого московського патріота, чи хоче ми відповісти на те страшне (так — страшне!!) питанне: переворот, а далі що?..

Я певний, що богато з наших читачів здивовано знижуть плечима: як то мовляв, далі що? Само собою розуміється далі, якась українська влада і запровадженне ладу й порядку, як і в кождій країні, що хоче звати себе народньою деравою, а не большевицьким посміховищем.

Щоб зясувати виразно свою безпідставність і наївність таких міркувань треба лише пригадати, в якім стані, коли року Божого 1919 червона московська армія окупувала українськудержаву, була тая держава. Такий оптимізм бувби зрозумілий тоді, коли-б се стало ся в державі давно істнуючій, сконсолідованій, міцній, для котрої большевицька, чи якась инша окупація була-б лишень забарливим страшним епізодом в її історії. Українська держава, як відомо допіру повстала, і не встигла за два роки не тільки зміцнити, сконсолідуватись, витворитись в активний чиник міжнародного життя, але навіть розпочату, як слід сюдержавно-творчу роботу. Глибоко хоробливий, тяжкий процес самоозначення й відділення од Московщини, яка по могутній інерцеї не хотіла й думати про „роздел России", потворна демобілізація кольосального проти - німецького фронту і через те внутрішнє безладдє большевизм свій і нарешті організований московський з його першою навалою безпрадність -невідомої й несвідомої в державних справах української влади, Німці, гетман з його карними експедиціями по селах і з отвертим стремлінням створити з України базу для реставрації единої неділимої Росії, повстанне проти него й вигнанне його разом з Німцями, нова навала московських організованих червоних бандитів, Денікінщина, Врангліващина, Поляки, — все се протягом двох років створимо такий хаос і руїну, що злодійська з прадавних часів, а тепер тим паче Москва, не вважаючи на геройчну оборону, могла трохи не голими руками „зохопити повсталий проти неї з звільнений з під її корнита „юг России", як вона звикла вже з давних давен звати нашу прекрасну батьківщину, — захопила, да збудеться речное пророком:

„Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окрадену, збудять! —
Ох, не однаково мені!"

І от минло вже шість років тої самої лише перекрашеної в червоний колір, московської влади, яку перед революцією терпеливо витерплювали цілі століття. Українська Соціялістична Радянська Республика (УСРР)?... Облишмо! Лишіть вірити се „ленінським Урасам", а ми з вами читачу, та зараз знаємо, що червоний СССР — се те саме, що в трохлобурова російська імперія, ви; ринута підбійкою на верх, се велитеньска дикунська піраміда — царизм, народ, хам, дише перевернута догори ногами хам, народ, царизм.

Москаль — кореспондент з Київа добре се відчуває. Він знає, що скажений хам своєю божевільною владою не втримається („лад гніє"), що народови надокучило хамове харцизство й розбій і він незабаром, трусоне плечима, так що пераміда знов перекинеться („переворот неминучий"); кореспондент з Київа глибоко переконаний, що після сего, раніш, чи пізніш, зверху опиниться знову царизм, але його непокоїть те, що перехід від хама до царя може статись не респосередно і він цілком слушно признає рацію за песимістами, які сей прийдешній переходовий момент означають словом: „Анархія".

Я не помилюсь коли скажу, що настрій думки й побоювання згаданого мною Москаля-кореспондента з Київа поділяють усі без винятку Москалі, як там у Чекистії (СССР), так і на еміграції!

Рішниця між ними хіба в тому, що одні з них прагнуть царя, а другі республики, але всі разом единої неділимої Росії в дореволюційних межах, без жадних змін, щодо території. Се те,що вони звуть „Великая Россія", що вважають за conditio sine qua non свого дальшого державного й політичного і економічного істнування. Туга за сим остільки глибока, що ні здоровий глузд ні доводи розуму, ні очевидні факти, ні цілком нова політична обстановка, ні величезні й безповоротні переміни в міжнародних відносинах, ні повстанне на колишній території т. зв. Російської Імперії, кількох цілком сконсолідованих держав, — ніщо не спиняє Москалів в їхнім стремлінню вернуть минуле. Від сего — страшна ненависть до всіх і всего, що стоїть або може стати на шляху до здійсненя ідеї „великой Россіи", а значить і до нас Українців, у першу чергу. І не можна тішити себе надією на те, що мовляв, за часи панування большевиків політичні обставини в б. Росії, а також політичні думки й змагання пануючої нації радикально пореміняються, що відносини до поневолених колись народів набрали якогось иншого характеру — характеру обопільного зрозуміння й доброї згоди впорядкувати надалі життя так, щоб у основу нових взаємовідносин покласти те знамените гасло, з котрим, як з писаною торбою, носиться на людях московська демократія всіх одмінників, але котре вона й не думає коли будь перевести в життя. Думки й змагання Московського народу і за останніх вісім літ не одмінилися ані на крихту, — навпаки, великовікний імперіялізм, зажерливої нації за сей час набрав ще страшнійшої сили, що гострішої форми — ображеної зганьбленої національної величі і впертота ослячого змагання повернути колесо історії за всяку найстрашнійшу ціну років на десять назад; себто звичайно властивого Москалеви почуття його великодержавія довгі роки образ і поневірань прилучили ще звіряче почуття помсти всякому, хто стоїв, стоїть або стане на перешкоді до реставрації.

Отже, коли в 1917 р. ці й инші поневолені народи б. Росії вибухнули після пановання царя цілковиту розкиданість в московсько-владних колах і хаос та анархію в народі, то тепер після поновлення совітів зустрінемо на який час анархію, але потім — одностайне стремління колишньої пануючої нації стати за всяку ціну пануючою, хочби для сего довелося стерти в порох усі инші народи, що змагатимуться до самостійного державного істнування. А се — не жарт..

Большевики більш не страшні („лад гніє"): все, що змогли зробити вони -все зробили і йдуть до упадку. Страшне саме те, що буде потім.

Чи думаємо ж ми над тим жахним прийдешнім? Чи готуємося в повній зброї зустріти його? Чи хоч свідомі конечности готуватися до того?...

М. Джеря.

У. Н. СОЮЗ—НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО?
НІХТО НЕ ЗНАЄ ГОДИНИ СМЕРТИ АБО НЕЩАСТЯ СВОГО. ОБЕЗПЕЧТЬ СЕБЕ І СВОЮ РОДИНУ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.
СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

ПОДЯКА

(Амстердам, Н. И.)

Отсим складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за випланечне мені запомоги в сумі 50 долярів з каси фонду убогих, котрі стали мені у великій помочі підчас моєї тримісячної слабости, як я зістав покалічений при роботі дня 16. падолиста 1924 року.

Заразом дякую членам Тов. ім. Івана Франка і членам місц. бр. св. О. Николая та всім знакомим, котрі приїздили до мене, не жалічи труду. Тоді як я мусів лежати в постелі, від них я діставав досить помочі духової і матеріяльної.

До всіх тих, котрі ще не є членами жадних українських організацій, кличу: Вступайте поки час, щоб не було запізно! Біда не спить! Не знаємо, що завтра буде, що може статись. От я ішов доробти веселий, здоровий, та не довго тривало, від рана до обіда; по обіді пас злапав за руку і ногу, та щасте, що ще якось при життю остав я, а до дому вже мусіли принести. От ціла біда, тай розпука. Трое дітий вдома малих, а гроший нізвідки, а сам зістав поломаний, та члени місцевих товариств приїздили до мене і давали помічі, яка тільки потрібна була мені.

Іван Питльований.
член Тов ім. Івана Франка, від. 226 У. Н. С.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

В Індії росте дерево, котре видає солодке квітя, а яке уживають як цукорки? Одно дерево таке видає річно триста фунтів квіту. Чи Ви знаєте, що більша часть курців бере Мюред тому, що се один з тих в котрих знаходиться 100% чисто турецький тютюн? Як инші Ви вдовольняєте ваших на цигаретки Мюред.

КАЛЕНДАР ТОВ. ПРОСВІТА ЗІ ЛЬВОВА 75 ц.
ЗАМОВЛЯЙТЕ СЛАТИ ДО:
SVOBODA
83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

„НАШ СВІТ"
УКРАЇНСЬКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ І ПОПУЛЯРНО НАУКОВИЙ ТИЖНЕВИК
Умови передплати:
ЗА КОРДОНОМ в Америці ..... на 1 рік—75 зл., на ½ р. —2 дол.
Warszawa, ul. Długa 30, m. 47.
Redaktor: JAKUB ŚWIT.

Голос послів Волині, Полісся і Холмщини.

Недавно подали ми відозву українських послів і сенаторів Волині, Полісся і Холмщини у варшавському соймі до українського народу. Сю відозву польська прокураторія була сконфіскувала в старокраєвих газетах, але вони її помістили вдруге яко інтерпеляцію (запит) послів у соймі.

Пригадаємо головні точки відозви.

Посли пишуть:

Ми присягнули свому народови його права боронити і скільки сили нашої боротись проти тих, хто народ наш кривдить.

Ставши в соймі й сенаті, ми, слухаючись наказу свого народу та своєї совісти, виразно заявили польському урядови і польському народови перед цілим світом, що нам народ український не може зрештою свого найсвятішого права — самому бути господарем на своїх споконвічно українських землях.

Ми рішучо заявили:

Що земля, яку народ наш своїм потом-кровю цілі віки поливав, належиться тільки нашому українському народови.

Що польське осадництво й кольонізація української землі видирає ту землю від безземельного і малоземельного народа нашого та позбавлює його єдиного засобу до життя..

Що накладанне на знищений війною край наш величезних, у світі нечуваних, податків приносить нашому народови страшне зубожіннє.

Що закриванне українських шкіл, недаванне народови нашому освіти в мові йому рідній українській; натомісць насильне запроваджуванне по наших селах і містах чужої школи польської, закриває світ народови нашому; приводить його до страшної темноти.

Що відбиранне церков та перероблюванне їх на римсько-католицькі костели; закриванне православних парохій та рідні втручання уряду у справи віри нашого народу, як наприкір примусове запроваджуванне григорієнського календаря (нового стилю) в його церковно-релігійне життє, є виразним походом проти прадідної віри нашого народу українського, з наміром її пониженння і знищення.

Край наш, колись богатий, лежить тепер, по світовій війні, в руїнах. Люд наш стогне від сваволі адміністрації, поліції та польських шпигів; від несумірних податків, кинутий у безпросвітню пітьму.

* * *

Значить, сю відозву таки прочитав український загал в старому краю під польською окупацією, а також на еміграції в Европі і в Америці.

Отимто і знає він, як ставляться посли Волині, Полісся і Холмщини — до свого народу українського та польського окупаційного уряду.

Тільки побажати-б, аби вони частійше писали такі відозви але при сьому, щоб і подавали докладнійші звідомлення про кривди українського народу під Польщею. І також щоб усі українські посли підписали (так як зробили се сенатори), а не лише 10 замісць 22.

Сі відозви тоді можна буде (і треба буде) використати теж і заграницею, подаючи їх до чужої преси і правительств чужих держав до відома. Зокрема Україні в Америці і в Канаді моган-б такі відозви як слід використати.

В неволі румунських дикунів.

Черновецький німецький дневник Тагеспост розписав з початком сього року анкету на тему, чи буковинські національні меньшости можуть бути вдоволені з теперішнього режиму під Румунією.

Він очевидно й Українців уважає буковинською меньшостю, хотяй вони там більшість, і звернувся за опінією до Німців, Жидів та Українців.

В імени Українців забрав голос радник висшого краєвого суду в Чернівцях ВОЛОДИМИР ЯСЕНИЦЬКИЙ.

Він пише ось так:

Північну Буковину заселюють виключно Українці. Інші нації творять тут ледви 2 відсотки населення. Український селянин є мало вимагаючий, але має сильно розвинене почуття правовости. Український селянин має замилуване до свободи, вільної громади, добровільного обєднання вільних людий в товариства й організації.

В Австрії Українці, хоч не мали всіх прав — як і Румуни, — були добрими горожанами. Здобулі в Австрії численні народні школи, 4 українські гімназії, учительську семінарію, українські катедри на теольогічному і фільософічному факультеті, свобідне користуванне українською мовою у всіх урядах і судах, повна громадська автономія, право зборів, союзів — все те ставило український народ у становище вдоволеного.

● ВСІ ТІ ПРАВА ТЕПЕР ВІДІБРАНО УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВИ.

Народні школи зрумунізовано, а ученики навіть заборонено розмовляти між собою по українськи. Гімназії в Сереті, Вижниці, Кіцмані і Чернівцях та учительську семінарію скасовано, а тепер закрито єдину українську приватну школу в Чернівцях. Українські виклади в черновецькому університеті припинено; скасовано громадську автономію; розвязано всі освітні товариства, читальні й гімнастичні товариства; їх майно сконфіскновано; скасовано право зборів, а все те укороновано заведенням стану облоги.

В церкві частинно заборонено відправу у славянській мові та заборонено навчання релігії в рідній мові. При переведенню земельної реформи тільки в дуже дрібній частині наділено власною землею українських селян, задивачи більшу частину землі для кольонізаційних цілий (для селян, спроваджених з Румунії).

Все те голі факти, страшні правди, які глибоко відчуває український народ. Про інші речі, які щоденно нотує преса і які етичні люди вважають культурною ганьбою, В. Ясеницький, каже, уже не говорить.

Се злочин якупаційної влади над народом, про які йому не вільно мовчати, але треба кричати і дома і перед цілим широким світом.

ДОПИСІ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

До коляди на Рідну Школу.

В часі свят д. Іван Воробель деклярував суму одного доляра і такого зложив на мої руки вже по висиді грошей до Обединання, що тепер піднесе нашу збірку до суми $82.85.

Я. К.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Під увагу режисерам й аматорам.

Богато років пройшло з тих пор, коли діялося те, про що хочу розказати в своїй дописи. Я тоді працював у великому місточку на Україні в одній з державних установ, а поза тим в вільні від роботи часи, прийшлось жваву участь в всіляких українських організаціях, які в той мент в великій мірі розвивалися. Хори, орхестри, драматичні товариства, лекції для дорослих, лекції по українознавству і т. и. без кінця.

Село теж не дрімало і в злуці з місточком провадило культурну працю поміж селянством.

Тому не дивно, що одного разу, я одержав невеличкого листа з сусіднього села від драматичного гуртка з запрошенями прибути на їхню виставу.

Я зібрався і поїхав.

Шкільна галя пристосована до вистави, невеличка сцена дешевенькі куртини замість завіси звичайне біле рядно, — та все ец задекороване зеленими гіллями та квітами, робило чаруючий вигляд та навівало празниковий настрій. О 7 годині з ріжних кінців села почали сходитися люде і до осьмої невелика саля була виповнена по береги.

Третій дзвінок піднялася завіса і вистава почалася.

Грали „Безталанну". В головних ролях жіночих були дочки місцевого священника, (одна з них місцева учителька) решта все сільські парубки та дівчата.

Богато було потрачено сили цими двома панночками до уплаштування, а головне, до вивчення цієї вистави.

Дії проходили блискучо, не можна було й сподіватися такої гри від людей, які по части були напів грамотні і ніколи в життю не бачили театру.

Глядачі заховувалися, як звичайно на селі, з початку з острахом від назвичайности (бо ж це перший раз), а чим далі—входили в переживання артистів і пильно слідкували за розвиваючоюся драмою.

Та нігде не буває без лиха.

Були і такі, (а де їх немає, навіть і Рочестер), що найбільша драма їх смішила. Ну деж мовляв не сміятися, коли попова донька таке витворяє; плачеб тобі так начеб її заборонили їхати на баль, або купити нові рукавички. Страх смішно.

А драма розвивається чим дальш; Софія, у якої Варка одбиває чоловіка, змучена розчаруванням зрадою любого чоловіка, картанням лихої свекрухи, нелюдами сімейось чує тужить та плаче, (для декого удже смішно) і в одному з драматичних місць прийшли вони вроспи вибухнуть такою істерією, яка несподівано, я справдішньою, що я сам подумав, що тут мабуть без лікаря не обійтись. Половина галі плаче від жалю до Софії, сам, признаюсь, втихеньки, щоб люде не бачили витирав очі. Аж чую, декому дуже смішно. Деж пак, попова паночка, та ще й учителька, такі „кумедії" викручує — хоч помирай зо сміху.

Цей сміх почав мене вже дратувати, та дехто і з людности тиж поглядав недобрим оком в той бік відкіля він вибухав, бо завжди має місце в самих драматичних місцях. Було протяжно і тільки з приязні до доброї гри аматорів не хотілось вийти з галі.

Аж в одну з предчудових хвиль на сцені, серед гробової тиші і галі, чую знов вибух сміху і по нім короткі, стримані з рівними перервами аплявзи.

Який це ідіота аплявдує не в час? — подумав я собі і повернувся та побачив, що це були зовсім не аплявзи, — це міліцейський (поліцай) та де хто з розумніших в селі громадян вчили некультурних культурности, або простіше висловившись, зайшли з заду та кождого хто сміявся, вліпили по доброму лясові по пиці.

Надалі сміх стих і глядачі без перешкод, і з великим задоволенем додивились виставу, а по виставі щиро дякували, як аматорам так і розумному вчителя-міліцейського.

Таке то діялося в нас в краю богато літ тому назад. Тепер цеговже є побачити, бо час минає швидко і також швидко приносить культуру не тільки в великі міста Америки, а і малі села нашої рідної батьківщини.

Та я був надзвичайно здивований, коли подібну історію побачив не так давно, в неділю 4-го лютого с. р., і де ж?... в Рочестер, в церковній галі під час вистави. Точнісінько то самомо лиш без міліцейського. А жаль, дуже жаль. Часами поліцай вливає досить добре на культурність людности.

Сего дня церковний хор спорядив виставу „Кохайтеся чорноброві та не з Москаля-ми".

Що ж сказати відносно цієї вистави?

Я не звик хвалити непохвальне, тому буду писати лише правду, а аматорів наперед прошу не гніватись за картання, бож народна мудрість говорить: Коли не було критики не було б поступу.

Взагалі вистава пройшла досить добре, всі ролі були вивчені гаразд і, за винятком головних переведені порядно. Пречудово відіграли свої ролі дд. Мочурак — Жида, Куцій—пяного Гарасима, та Дорофей—матер. Ці три особи провели свої ролі перфектно.

Батько — д. Сверида, теж заслуговує великої похвали,—як гра, так і характеризація його були чудові і більшого вимагати не можна

Андрій, — д. Гречук. Можна помиритись із ним виконанем ролю знав добре і грав порядно, хоч можна сподіватися лішого особливо в рухах. Особисто ж д. Гречукови треба знати, що коли хтось укогось чогось просить, хочби навіть і о руку дівчини у її батька, хоч би навіть і о руку дівчини з грішним минулим, то або стоїть, або коли сидить, то дуже чменнько і то з краєчку сідьця а не розвалюється в кріслі, як який менаджер в своїм власному офісі перед людиною, що прийшла просити про дяка.

Іван — московський офіцер. Бліде і бліде.

Від вас, я сподівався богато більшого, а властиво несподівався, що ви візьметесь за невластиву для вас ролю. Вам до лиця припалаби роля Андрія і ви її певен, провелиб чудово.

Як можна чоловіку з ніжним серцем, чулому до всілякої біди, готовому проливати сльози на кожнюсенькому кроці, чи при промові якогось бесідника, чи в шов чи денебудь инде, як можна, кажу, чоловіку, що сам ковтав сльози, коли в третій дії одкинувсь од Катерини, як такому чоловікові, братись за ролю Москаля-офіцера з черствим серцем, сильною волею і паскудною вдачею, що до жіноцтва, яке зраджував на кожному кроці свого життя.

Вам не до лиця така роля і ніколи в житю не беріться за подібну, бо не проведете її як слід. Беріть ролі ніжного чулого любовника, вони у вас підуть значно ліпше. А в подібній до сеї ролі, як би ви її не знали, як би ви не вивчили рухи (чого вам сей раз бракувало), однак ваше серце, ваша вдача не дасть вам провести вашу ролю і завжди будете блідим на фоні чудової гри ваших колег.

Катерина теж не дала того, чого вимогає її роля. Співи її були дуже гарні і добре провадила ролю тільки там, де не потрібувалися драми; як тіль ко прихолило драматичне місце — тут провал. Прокляти батька та доріkування матері вислухувалися, як бізнесові балачки чоловіка, а топитись збіралась так наче на баль до одного з богатьох товаристь в Рочестер.

Теж можна сказати, що добродійці не по натурі драматичні ролі. На други раз беріть ролю веселої дівчини, насміхуватої, що мовляв жадному парубкові не дасть себе на поєсміх, а навпаки кожного пошиє в дурні.

Масовіж сцени, де сходяться дівчата і парубки на вечерниці пройшли зовсім зле не дивлячись на добрі співи і гарно виконано коломийку. І в цему винна режисура, що не подбала завчасу подбати місце кожному з дівчи маси.

Де ж хто бачив, щоб дівчата на гулянці в селі на майдані стояли наче співаки на концерті очікуючи поки вийде дірігент, а хлопці, а властиво москалі-салдати ховалися поза їх спинами.

Треба мати малюнок життя гулянки, залицяння і т. и. (Мала сцена не може бути випрадванням).

Взагалі наші амотори ніколи не придають значіння таким місцям в виставі, а ці місця є дуже важні і потрібують великої уваги, бо сама по собі драма є завжди скучна матерія і швидко стомлює глядача, наприклад ж сцени дають йому розрывку і відпочинок.

Зокрема кожен артист відповідає сам за себе, чи нездалістю, чи не знанням ролі, а за масу можна ганьбити тільки режисера, щоб не сподівався, що якось то воно вийде, а в будуччині звертав більше уваги на цю галузь в виставах.

Помимо зазначених дефектів, загальний вигляд вистава мала досить добрий, і весь загал, що побував на виставі був досить задоволений і, сподіваюсь, так, як і я бажав цьому гурткові надалі більшого поступу в його роботі на цьому полі українського мистецтва.

А тим, хто перешкаджав піхас вистави своїми недотепами и голос, голос замітками, що до гри, та героном провадин кожне драматичне місце, тим, я б побажав повчитися культурности у краєвого поліцая вчителя; та гадаю, що і весь загал не матиме нічого проти такого побажання.

Л. С.

—А ні не осягне нічого чоловік наріканнем. Наприклад, продавець котрий заєдно нарікає на злі часи, мало зробить бизнесу. Успіх належить до того человіка, що глядить в гору, не в долину.

Замість думати і говорити про біду, розвеселіться й освіжіться цигареткою Мюред і тоді ідіть, а здобудете щасте, яке вам належиться. Бизнес приходить до веселого продавця і курця.

Пачки по 10 і 20

Турецький тютюн має славу за свою чистість і якість. Він природно пахучий і приємний.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ЗЕЛІЗНИЦЬ.

Спілка залізничників Південно-Західних Залізниць (Правобережа) числить 42.926 членів, в тім Українців 26,819 або 62.3 процент, Росіян 11.266, Білорусів 1.728, Поляків 1.728, Жидів 362, Латишів 247, Німців 209, Чехів 131, Молдаван 138, решта припадає на рідші иншій дрібні національности.

Українізація апарату спілки йде досить успішно. З 524 професіональних робітників, яких взято на облік, українською мовою володіє 383, або 73.1 процент. При клюбах на залізниці є 30 гуртків українознавства. В них учиться 852 осіб, в першу чергу втягаються активні професіональні робітники. Переведення професіональних організацій спілки залізничників на українську мову, вже може відбутися, але „треба натиснути".

Крім того українізація спілки звязана тісно з українізацією діловодства на самій залізниці, але тут справа стоїть гірше. Було багато перешкод. Тільки у вересні одержано кредити на цю ціль та й то значно зменшені. Щоби зликвідувати українську неписьменність серед урядовців, визначено дві черги. В першу чергу зачислено 4.560 осіб, в другу — 3.376. Організовано 114 гуртків, де учиться 3.987 осіб з першої черги. Курс навчання 4 і пів місячний.

Від дня 1. січня 1925 р. залізниця має поволі переводити своє урядування на українську мову.

(Більшовик, 20. XII. 1924 р.)

ПОКЛИК НА ДРУГИЙ ЗІЗД ЗБАРАЖЧАН В АМЕРИЦІ.

Дорогі Родимці!

Отсим запрошуємо вас всіх Збаражчан з Ню Йорку, сусідних міст Ню Йорку і дальших місцевостей, на другий зізд Збаражчан, який відбудеся дня 22. лютого 1925 р. в неділю пополудни о год. 1-ій в гали ч. 3 на другім поверсі під ч. 219 E. 6th St., New York, N. Y.

На сім зізді будуть важні справи до полагодження в справі щодо українського дому в Збаражи. Будуть виначійші бесідники з Ню Йорку і дальших околиць, виголосять свої промови щодо укр. дому в Збаражи.

Сподіваємось, що всі Українці збаражського повіту возьмуть активну участь в тій так важній нарді.

Комітет Збаражчан в Америці.

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ
ПІД НОТАМИ
ЦІНА 50 ЦНТ.
Можна набути в
„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Шаслива є Мати коли Дитина здорова.

Затвердженне нищить діти. Застановіть його половиною лижочки з Dr. Caldwell's Syrup Pepsin.

Це треба доброї практики у виховуванню дітий щоби зровуміти, що відповідь корму повинні сейчас відійти з системи і кожда інтелігентна мати звяже дуже на столець дитини.

Дитина в перших літах життя повинна ити на столець два або три рази в 24 годинах, пізнійше раз або два. Менше як се скоро спричинить болі, обложений язик, неприємний віддих та неспокій. Коли показуються сі познаки, сейчас дайте половину лижочки Dr. Caldwell's Syrup Pepsin, а познаки уступлять в пару годинах.

Тут маєте ідеальну лексативу, відповідну для родини, котра діляє лагідно і без болів, дуже приємна при уживанню і не має в собі жадних наркотиків чи опіюм. Давайте половину лижочки, після літ, на затвердженне, здутте, утрату апетиту, гази, вертинеся, та підчас горячки і захолодженя. Ви будете вдячні, побачивши свою дитину сплачу натурально без уживання якого небудь опіем на спанне.

Уживайте його сами і давайте його другим членам родини. Тоді буде меньше слабости, меньше неприсутности в школі і роботі. Коли побачите як Dr. Caldwell's Syrup Pepsin діяе на Вас, кинете на бік всякі пігулки, порошки, соли і другі предпарати в роді цукерків. Средство як се, котрого продаеся 10 мілионів бутельок річно, найбільша розпродаж у світі, мусить мати висшу вартість. Ми гарантуємо його або звертаємо ваші гроші.

КУПОН ДАРОВО ОКАЗОВОЇ БУТЕЛЬКИ.

Суть люди, котрі бажають вперед попробувати товар зіки його купують. Такі нехай витнуть сей купон, приштилять своє імя і адресу вишлють те все до

PEPSIN SYRUP COMPANY,
Monticello, Illinois

а дістануть даром бутельку Dr. Caldwell's Syrup Pepsin, оплачену почтою. Не залучайте почтових значків. Те все даром.

ЧИ ПРИЄМНО Є ВМИРАТИ?

(Вражіння повішених).

Що криється поза порогом смерти, окутане все ще тайною. Хто пересоупае цей поріг, той вже ніколи не вертає. Але на порозі смерти стояло вже богато людей, що гляділи смерти око в око й мали нагоду кинути оком на тайни тамтого боку.

Бельгійський письменник Моріс Матерленк, котрого нахилін до містики й надприродности виявляється в усіх його творах (автор м. и. драм свіової слави й наукових творів, прим. „Життя бжіл") хотів при помочи автосуггестії пережити такий сам умовий стан, який переживе злочинець перед самою смертю.

Для цієї цілі Матерленк товаришив увесь останній час одному з таких злочинців, ішов разом із ним на гільотину й соарався вдержати ще контакт із засудженим іще по його смерти. Одначе в хвилі, коли засудженому злетіла голова, рівночасно й Матерленк унав німіліий. Потім дістав такий розстрій нервів, що довгий час боровся зі смертю. Як виздоровів, не міг собі пригадати пережити вражіння. Памятав лише, що мав вражіння й почування такі страшні, що перевишають людські сили.

Фільозоф Бекон оповідає про одного человіка, котрий бажаючи зазнаои вражіння які люди мають перед самою смертю, повісився, але самосоюю хотів, щоби його за вчасу відрізали. Та зле обчислив свої сили, бо досвід цей випав для нього дуже зле, коліб не вдалося виратувати його в останній хвилі.

Той человік оповідає, що тоді як шнур давив його шию, мав вражіння, начеб заяснію якесь незвичайно ясне світло, котре постепенно зникало й переходило в темряву. Болю не відчував ніякого. Щойно як відрізали його зі шнура відчував наслідки свого досвіду.

Незвичайну подію оповідає один англійський автор. Пише він, що в Лондоні засуджено на кару смерти на шибениці одного богатого человіка. Тому що не бажав умирати, задумав перехитрити смерть і ката. Приznався про свої пляни молодому хірургови. Хірург при помочі операції вложив йому в віддихову гортанку рурку з завдяки якій міг віддихати, хоч як давив його стричок. Тоді був звичай в Англії помилувати такого засудженого й дарувати йому волю, коли після приписаного часу все ще жив. Отже коли цей человік відчував притомність, міг о повісти свої вражіння. Говорив що-хвилювання, яке почувається перед страченням зросло до найбільшого ступеня в хвилі, коли уже сорічок на шиї. Пізнійше оволоділа ним нараз приємна сонність. Також цей висільник не відчував ніяких терпінь.

Цікаве оповідае пастор Ман. Його підчас американських сукуссійних воєн повісили в Форт Баранкас під закидом, що займався шпіонажею. Чотири хвилі висів він уже між небом і землею, потім один із офіцирів відрізав стричок, бо переконалися в останній хвилі, що присуд основувався на помилці.

Цей пастор Ман у тих страшних хвилях розріжняв дві головні фаси: момент, що попереджував повішення і момент після того, як його відрізали зі стрича. У цьому першому моменті відчував фізичне давлення. Нерви й артерії (бючки) напружилися, зробилося йому горячо на всьому ціли, так горячо, що в цьому почуванні згинули зовсім сильні терпіння нервової системи.

Здається зовсім природним, що це степенування вражінь болю осягнуло нарешті кульмінаційну точку, яка була тожсама майже зовсім із вражінням, начеб увесь організм повішеного наче експльодував.

Опісля цей пастор почув полекшу, яка насамперед виявлялася в браку вразливости, опісля перейшла в приємне вражіння, щораз приємнійше і чимраз більше свідоме. Його змисли постепенно вертали до нормального відчування явищ, звязаних із життям: очи почали постепенно перейматн вражіння сьвіла, язик відчував солодкість; начеб цукру або меду, вуха почали перейматн шум воздуха. Пастор мав вкінці вражіння, начеб буяв у возлусі, але в хвилі коли офіцирова шабля перетяла стричок, усі вражіння нараз уступили місце невимосимому болеви.

Болів його кождий нерв, у носі й пальцях відчував страшне задеревіння й щойно за пів години минули ті муки.

Пастор Ман кінчить своє оповіданя стверджением, що хвиля небесного щастя дорого є окуплена болем, котрого час (тривання) відчувається начеб вічно тривавший.

Основуючися на повищому оповіданні можна би вірити, що смерть не є зовсім нечайним перерванням життя, але менше-більше скорим, постепенним вимиранням вогдиноких функцій організму. Щож торкається тайни позагробового життя, то й дальше мусимо сказати: знаємо стільки, що ніщо не знаємо.

НЕ ДАВАЙТЕ ТАКИЙ, ЩО ВСЕ ЙОГО ОПУСТИЛИ І САМ ВЖЕ СТРАТИВ НАДІЮ — МОЖЕ ЗНАЙСКАТИ ЗДОРОВЛЕ.

Здоровля человіка мигає, як полумінь свічки, що ось ось погасне.

Практика могучу силу в лікуванню хорих до помощі правильного вживання цього цілий секрет успіху найновішої науки — природні методи без штучних ліків і без ножа.

Перед кількома місяцями дістав винайдений чудесний інструмент „Нюроскалометер", що може пізнанне значіне для всіх хорих людей.

Хорий — по приложенню сего інструменту до його тіла сам власними очима буде бачити жерело і причину своєї хороби.

Ті всі, що запали на здоровію, без рівниці, чи їх хороба довго чи коротко тревае — нехай будуть доброї думки. З найтяжшої хороби можна нами прийти до здоровля, коли добре і певно в розвязання кілька причини слабости. А місце і причину Вашої слабости покаже найточнійше чудесний інструмент „Нюроскалометер".

Заходіть до офісу з Вашими хрещами і знакомими — нехай они також мають переконанне власними очима.

Сотки листів і подякувань від людей, що відвідали назад здоровле з доказом, як спасенною в нову природні методи у всяких людських хоробах і недомаганнях.

Офіс отворений від 9 рано до 8 вечером. В неділі і свята від 10 рано до 1. пополудня.

На всякі письменні запити — відповідь відворотною почтою.

Dr. Joseph MILLER, D. C., Ph. C.
40 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

? ВИ ТАКОЖ ?
ЗБЕРАЄТЕСЯ ДО КРАЮ?

щоби помоги при весняних роботах, або у відвідини на свята? Обеспечіть собі місце на добрій скорій шифі, пишіть по шифкарту до:

BOSAK STATE BANK
SCRANTON, PA.

Незабувайте на дешеву працю вам помічу старому краю. Гроші посилаємо скоро, безпечно і по найнижчій ціні.

Виготовляємо краєві notаріяльні і правні справи.

Ваші ощадности можете собі безпечно льокувати в

BOSAK STATE BANK
SCRANTON, PA.

НАЙЛІПШЕ СРЕДСТВО НА РЕВМАТИЗМ.

Коли ви терпите на ломанне костий в ногах, руках і других частях тіла, тоді куліть коробку ліку глудок Др. Ліґмана

„РЕВМАТИЗОЛ"

Маємо тисячі подяковань. Звертайтеся особисто або письменно

Dr. E. LIEBMAN
258 Avenue A. (Pharmacy)
cor. 16th Street, New York, N. Y.

В ЛИСТОПАДІ ВАЖИВ 95 ФУНТІВ. В грудни важить 145 фунтів.

Се є досвід Івана Гераж з сел місцевости, котрий був дуже хорий протягом трох літ. Іван працював в фабрици сірників як форман вони не хотіли так, що не міг дальше працювати. Одинак не був він так хорим, щоби не міг ходити ще тому шість місяців назад. Відтак положився і кождий думав, що він николи не встане. Жаден доктор чи професор не міг йому помочи поминьо що його приятелі робили все можливе, щоб встав на ноги. Здоровий сильний мущина, що міг жеднако їсти, так заспав, що не міг нічого їсти і виглядав як держав від мітли. Одного дня його стрінув приїхала зі старого краю, котра є бабкою, а котра мала до роботи з богато хорими людьми. Один її погляд сказав їй, яка причина хороби Івана і сейчас замовила вона доброї медецини на осітеро, бо вона була певна, що се причина хороби Івана. І вона мала правду, бо Іван викинув з себе з кашлю 65 фітів довгого ,котрий підгав його здоровля в найкращім віці його життя. По сім гейби якісь чарт так скоро прийшла змога, з старого на мущ лодого, і в сей спосіб він сполучився, коли хробак його лишив. В одній місяци він набрав майже 50 фунтів. Кождий дивувався, а його сестра таскож, в найбільше тим, що доктори не могли пізнати такої дрібнички як ся.

Богато мущин, женщин і дітий не раз лічиться безуспішно на нищі хоробу, коли їх правдива слабість є се монстро сплітер. Правдивої помоги його суть відходи частями, похожі знаки, втрата апетиту, обложений язик, горячка, біль хребта і кіт, заворотки, біль голови, уменшення від порожнього жолудка, темні знаки під очима. Жолудок тяжкий, чутте поважа в жолудку і кишках. Жовта шкіра, утрата ваги, недобрий відпих. Нема охоти до життя, праці, нема амбіції, все лінивий. Елементичні напади знані як причина хробака, який нераз дорастає 50 фітів. Сплітер повзучий до гортанки, може задушити свою жертву. Позбудьтеся його заким незапізно. Замовте лікарство Laxtan днесь, вже вишлеся Вам по одержанню $10.48 через Lazal Med. Co., 548 Lazal Bldg., Box 965, Pittsburgh, Pa. Laxtan є нешкідливий, не продається по аптиках. — Подайте від. — Зазискурувати пакунок додайте 25 цент. B-1

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим повістю до відома всім на ши читачам, що приєкалися до поширення рівні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошенням приєлати і належність за них. Щоби читачі могли не опізнювися яка належність має бути присилана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві як кожде написане в оголошенню одно слово числено 2 ц. коли таке оголошене має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цит. за раз. Знаток треба вишлеть відділи У. Н. Союза, котрий оголошення маєть оригінальні підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до администрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в числах, так що колиби вимагала сего потреба, буде час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не сходять пересвідчені, і предкладатися повисших правил, не можуть вічах нарікати на часопись, що неповільно їм оголошення их оголошень.

Адм. „Свободи"

КАНДАШЕВА СІМЯ

повість, І. Нечуя-Левицького, з портретом автора і з переймовою Васыля Верниволі.

Ціна $1.25, опр. $1.50.

Замовлене слати на адресу:

„СВОБОДА",
Jersey City, N. J.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

14.

Филаделфія, Па.

Піддаю під розвагу:

1) Щоб часопись Свобода виходила також на неділю. Недільне число повинно бути хоч на 12 сторін. Немаємо що читати, люди тратять час при картах, а декотрі читають польські ворожі нам газети. І хоч би прийшлось підвисшити пару центів місячно на виданне недільної газети, то се не повинно лякати нікого.

2) Щоб підвисшити місячну вкладку для дітий, а зате, щоб давати якуєь нагороду, коли переходить до кляси дорослих.

Никола Шайняк,
член 45 від. У. Н. С.

15.

Нюарк, Н. Дж.

1) Я чую богато в Нюарку і околици, що члени, котрі платять за свої діти до організації, нарікають, що не добра система. Отже треба так зробити, щоби родичі тих дітий були задоволені бо інакше відобється на організації.

2) Чи можби поліпшити статут, що котрий член платить 25 літ, щоби дістав процент від тих грошій? Так є по інших асекураціях. Для такого члена буде це ніби дар і запомога на старші літа за свої гроші.

3) Щоби часопись була надалі денником і як може, щоби побільшити на 6 сторін. Деякі противляться на адвертайзменти (оголошення). Це є дуже нерозумне думанне. На те часопись, аби містити оголошення. Є такі, що лише читають оголошення, другі новинки, а треті наукові або політичні статті. Кому що подобається!

4) Щоби конвенція все відбувалась найменше що чотири роки. Чому конвенцію мучують щораз на інше місце? Треба непотрібні примхи лишити, а раз на все відбувати в одним місци десь близько від Головної Канцелярії У. Н. С., або таки в Джерзи Сити. Тоді зощадимо той гріш, що коштує оплата перевозу канцелярійних книг і т. п. Та найби хоч делегати побачили будинок нашої організації тай приряди в середині щодо друкарської штуки. Ми повинні свою хату відвидіти. А людий на урядників вибирайте мудрих, що би наша організація зростала, бо се перша на американській земли.

Григорій Дідеха.

16.

Еллентавн, Па.

По проголошенню конвенції У. Н. Союза, сліджу за кождим проектом що до конвенції, котра проголошена на день 6-го цвітня.

1) Товариство Січ, від. 155 з Перт Амбой, дає проект, котрий поміщений в ч. 27 свободи, щоби конвенція відбулась 27, а не 6 цвітня. Я вповні цепопираю, а то тому бо не можливо буде неодному делегатови приїхати на конвенцію, тому що конвенція проголошена тиждень перед латинєвкими, а два тижні перед українскими Великодними святами.

2) Старші члени, належачі без перерви до Укр. Нар. Союза через 25 літ, щоби могли дістати зі свого посмертного одну четверту часть.

3) Конвенція щоби відбувалась що три роки, в околицях Филаделфії або Ню Йорку.

4) Сімнайцята конвенція щоби відбувалась в Алентавн, Па, тому, бо тут в околици є сильні і великі відділи У. Н. С.

5) Урядників вибирати цирих робітників, котрі менше кричать, а більше працюють так для розвою нашої організації як для відбудови Неньки України.

6) Не робити роздорів межи духовними а світськими інтеліґенцією а робітниками; бо не пора вносити в хату роздор.

7) Шіснайцятій конвенції У. Н. Союза бажаю добрих успіхів в нарадах так організаційних як в справах нашої Неньки України.

Гр. Пипюк,
член від. 151 У. Н. С.

17.

Вушсакет, Р. Ай.

Піддаємо під розвагу делегатам:

1) Щоби У. Н. Союз побудував сиротинець в Америці для наших сиріт, котрі находяться по наших містах по бл. п. членах У. Н. Союза. Коли ми, Українці ними не будемо опікуватися, то чужі народи еще тілько не будуть.

2) Щоби часопись Свобода виходила на шість сторін другу.

3) Члени, котрі вступили до У. Н. Союза в віці 18 літ, а дожиють 60 років, щоби їх увільнено від місячних вкладок щоби більше не платили.

4) Дітям якусь часть грошій вернути, коли дожиють віку 18 років і вступають в старші члени У. Н. Союза.

ЗА УРЯД ТОВ. ЗАП. СІЧИ, від. 206 У. Н. Союза:

Іван Затонський, предс.; **Гнат Тепер**, касієр; **Ст. Бардановський**, секр. фін.; **Гнат Кушнір**, секр. рек.

СПРАВЛЕНЄ ПОХИБКИ.

Прошу ласкаво мій конвенційний проєкт, котрий був оголошений в „Свободі" ч. 35 з дня 12-го лютого с. р. спростувати і подати його так, як він був поданий мною. Прикінці мій проект має звучати так:

Три місяці перед гол. конвенцією Екз. Комітет У. Н. Союза розішле по відділах вибрчі балоти з поданими вже іменами кандидатів на гол. уряд У. Н. Союза і вчасі означеним всі відділи голосують на (вибирають) гол. уряд У. Н. Союза. По вибрах відділові урядники збирають виборчі балоти і пересилають їх до Гол. Екз. Комітету У. Н. Союза, котрий приносить згадані балоти на гол. конвенцію і передає їх виборчій комісії до обрахування, котра оголосить результат виборів конвенції, а конвенція одобрить і оголосить вибір гол. уряду.

Д. Капітула.

НЕБЕЗПЕКА НАДМІРНОГО СКАСУВАННЯ ЗАСУДУ.

Головний суд України скасував ніколаївського суду в справі селянських непорядків в Ізюмському повіті з осени 1924 р. Губернський суд засудив був 9 селян на кару смерти через розстріл за вбивства „радянських і партійних робітників", а 38 селян на довготермінову тюрму. Оборона використала той факт, що вбиті комуністи були делегатів від голодуючих селян. Се мабуть перший випадок скасування першим радянським найвищим судом кари, наложеної нищою судовою інстанцією за вбивства радянських і партійних робітників. Стоїть це в звязку з приєднанням селянських симпатій для радвлади і компартії.

ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ

Все Сьвіжий з портретом автора і з переймовою Василя Верниволі.

Ціна $1.25, опр. $1.50.

Замовлене слати на адресу:

„СВОБОДА",
Jersey City, N. J.

Іван Кревецький.

УКРАЇНСЬКИЙ ПІЄМОНТ.

1.

Під впливом народницьких ідей XIX. ст. серед українського громадянства виробився погляд, що мало, що не вся суть української нації лежить в українській народній мові. Народня мова стала в нас просто синонімом нації. Українська нація починається кристалізувати властиве щойно тоді, коли в певних ділянках її життя (література, школа, церква, дім і т. д.) починає здобувати собі права українська народня мова. Дуже яскраво можна бачити се передовсім на українській літературі. З опановання зкінцем XVIII-го і в XIX-тім ст. в українськім письменстві української народньої мови — се по загальним поняттям у нас — національне відродженне України. Котляревський і його наслідки по перу — на В. Україні, Шашкевич і т. д. — у Галичині, Федькович на Буковині, се не тільки визначні письменники України XVIII—XIX— вв. — се творці української нації, як такої. Словом: — українська народня мова, се найкраща емансіція України, як нації, се сама українська нація.

Зі становища такого звикли дивитися в нас не тільки в XVIII —XIX вв. Критерій такий ми прикладаємо часто густо також давнійших та найдавнійшого періодів історії України, називаючи їх „мертвими" і національними і т. п. мало що не пропащими в історичним життю нашої нації.

Зі становища такого дивимося й оцінюємо ми й сучасний момент. Обмеження чи нівечення прав української мови на одних українських землях — з одного боку — і формальна т. зв. українізація з другого — грають в наших на строях і орієнтаціях головну рішаючу ролю. Головну і рішаючу, — тому, що долю і недолю української мови ідентифікують у нас знова з суттю української нації, як такої.

Дуже вимовним свідоцтвом такого власне ідентифікування в нас мови і нації є поспішне ліквідування в останніх часах провідної досі ролі Галичини у формуванню української нації Велика Україна українізується — кажуть. Галичина отже як Піємонт сей переносять уже на Радянську Україну.

Не треба здається тратити богато слів, на те, щоби доказати помилковість такого погляду. Нація це не мова народу ані його література. Вестане вказати тільки на народи, які не мають своєї народньої мови, (напр. Ірландці, Жиди), а які все таки є сильно скристалізованими націями. Багато сильнійші декоди, ніж неодин великий числом народ, що має свою народню мову і чималу літературу.

Щож таке в дійсности нація? В чім її суть?,

Нація се громада людей, що обєднана спільними минулим, що свідома сього минулого, та що до того минуло навзаєм своє сучасне.

Отже суть нації в її минулому: в її історії в її історичній традиції і тяглости.

2.

Як жеж справа ця представляється в нас на Україні?

Коли кинемо оком на цілі минуле на протязі України, на протязі цілого тисячелиття, то передовсім ярко звертає на се бе нашу увагу один безперечний факт: вершок, кульмінаційний пункт українська нація, як нація осягнула вже на самім початку свойого історичного життя. Тоді — і тільки тоді — ми мали передовім свою могучу державу — імперію, що сполучувала більшість всіх етнографічні території. Тоді і тільки тоді, ми були повноправним, необмежним господарем на всіх своїх землях. Тоді — і тільки тоді — ми стояли серед державних націй Европи як нація рівнорядна і рівноварта з иншими. се безперечно найкращий період в життю нашої національної історії.

Зрозуміла річ, що традиції про отсей найсвітліший період нашої історії повинні становити основний фундаментальний камінь, на якім опиралабся ціла концепція української нації, як нації. Свідомість сього великого державного періоду в нашім життю повинна залишити глибокі сліди в нашій національній психольогії. Тягність дум і мрій, що їх в своїй національній і політичній далековидности леліяли й які пробували навіть реалізувати наші великі праншури тоді (напр. їх боротьба за Чорне Море і вихід із нього їх змагання за природні границі України на Заході і на Сході, їх культурний фронт до Европи і т. д.) повинна також бути спільна в нашій ідеольогії.

На превеликий жаль бдначе так іще не є.

Згаданий вже найсвітліший період нашої історії не то що не заняв у нашій національній свідомости належного йому від повідно до його значіня місця, але ми в більшсти майже зовсім забули про нього.

Забула його основно передовсім Наддніпрянщина. Там на зміну старій українській державі—імперії X.—XIII. в. прийшло довговіке шамотання Коазаччини XVI.—XVIII. в., яке затерло зовсім традиції попереднього періоду нашої історії та яке на певний час притягнуло до себе всю увагу точачих пізнійших наддніпрянських поколінь. Серед згаданого козацького шамотання, як метеор з поміж безлїч дрібних світил заблисла Хмельниччина — найсвітліший епізод в козацькім періоді історії України. Та епізод сей тільки тінь великої історії X.—XIV. в.

А після козаччини прийшов там цовий, що глибший національний занепад у XVIII.—XIX. вв. — занепад, коли забувають національно політичні традиції навіть Козаччини і коли всю суть нації починають вбачати вже тільки у народній мові.

Дещо инакше справа ся представляється, на західно українських землях з окрема — у Галичині.

Як відомо після упадку старої української держави над Дніпром українські національні державні традиції переймає Галичина та плекає їх дальше. Тут над Дністром і над Бугом повстає нова українська держава, навіть більш уже дефенсивно організована під національним оглядом, як проінсувала до полови вини XIV в.

Та хоч стара Галицько-Волинська держава одно століття пізнійше також зазнала долі старої Київської Держави, то державницькі традиції на західних українських землях з окрема в Галичині не затерлися так основно, як на Наддніпрянщині, Вони ввесь час залишалися тут живими. Виявилось се при дуже наглому, в останніх XVII. ст., підчас Хмельниччини, коли головного героя-державника та найвизначнійших помічників його дали Наддніпрянщини саме західні українські землі. І згадані традиції залишилися ще тут живими аж по пиршний день: серед народу (перекази), в літературі (теми), в історії, державницький психіці навіть їх населення.

3.

Вище згадав я вже, що під враженням тзв. українізації на Рад. Україні, в нас дехто думає вже про ліквідацію ролі Галичини, як Піємонту України та про перекинення його на Рад Україну.

Ліквідація така, як бачили ми вище, булаб одначе однозначна з резигнацією з найважнійшого, що становить суть нації: знайкращих історичних традицій нашої історії, які маємо зовсім забуті на Наддніпрянщині, а в кінці ще живі в Галичині.

Та крім сказаного вище слід узяти під увагу ще иний момент.

Саме тепер на наших очах на Великій Україні йде процес, що дуже нагадує процес, який мав місце вже раз в історії а саме після упадку старої історії Київської держави X.—XII. в. процес повного зривання звязків з своїм власне минулим — звязків, як ми бачили, і без того дуже і дуже слабих.

Українська національна (передреволюційна) література (красна і наукова, місцева і галицька) на Рад. Україні майже зовсім проскрибована, а на її місце твориться поспішно нову літературу з інтернаціонально-класовою ідеольогією. Українських книжок навіть наукових, видаваних нині в Галичині та на еміґрації, на Рад. Україну зовсім не допускається. А одночасно з тим іде прискорени темпом відповідне виховування (в українській мові) української молоді — в дитячих захистах, в сільських і міських школах, по різних клюбах, професійних організаціях, мітінгах і т. д.. В результаті: підростає молоде українське покоління, що небаром зімнить собою старі покоління — ще менш національне (не етнографічно-класово) свідоме ніж його батьки.

Чуж супроти сказаного роля Галичини як Піємонту України дійсно вже покінчена?

СКАРБИ В ЛАВРІ.

Кореспондент „Прагер Прессе" телєграфує під датою 5. гр. з москви:

„У Київі, в льохах Печерської Лаври випадково викрито великі скарби, в тім числі, кілька пудів золота, 110 пудів срібла, 3600 діяментів, два мішки царських срібних грошей і богато довоєних цінних паперів. Знайдено також контреволюційну переписку між закордонними монархістами й патріярхом Тихоном. ДУП. арештувала 15 осіб, у тим числі єпископа Климентія й Макарія та ігумена Євстратія.

МАЛЮЄ 70 ЛІТ СТАРА

кажа, що чуєся добре.

Пані С. Вемцель, 252 Kingsley St, Buffalo, N. Y. пише: Прошу прислати мені ще одну пачку Болгарського Зільного Чаю, позаяк є се найліпше лікарство, яке я коли мала. Помагає мені все. Я також дала своєму зятеві й сторонам попробувати. Я більшо 70 літ стара, мої приятелі дивуються, що так добре виглядаю і чуюся так молодо і з кождому говорю, що се Болгарський Зільний Чай помагає мені".

Болгарський Зільний Чай виганяє горячки, вирве слабість, помагає зміцнити нерви, знищити ревматизм, помагає знищити всяке знеохочення своєю приємною дорогою на ревматизм і затвердіне. Продаєся всіми аптекарями — 35 ц., 70 цент. $1.40.

Якщо ваш аптекар нього нема, то вишлемо фамільну пачку, прийшлеться $1.25, адресуйте: H. Von Schlick, Inc., 632 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Хто в Америці ФАМІЛІЇ не має, Хай по смішний календар „Львовяк" [послане
Одне доляр. За те дістане ще і „Бувальщину" в додатку канешкий календар. Все варта більше як доляр. Адрес:
SICHOWY BAZAR, 34 E. 7th St., New York, N. Y. 25

ПОШУКУЮ свого брата Василя Маколинця з села Нижбірок старий, нов. Гуцулщина. Перше перебував в Вест Вірджінії, тобто про него знав або він сам прошу зголоситись **ANNA HORILKA, 82 Jersey St., Providence, R. I.** 33-5

ПОШУКУЮ свого брата Івана Пеленовича, з села Тинетнска, пов. Рава Руська, Гал. Має перебувати в стейті Нью-Йорк. Кто о нім знає, або він сам, прошу зголоситись на адрес сестри: **АННА ГЛАДИШ, P. O. Minersville, Pa.** 30-41

НАЙБІЛЬШИЙ український склад в Филаделфії, КОЛЮМБІЯ РЕКОРДІВ. — На складі маємо рікнородні українські і руські рекорди, як також рольки на грамо. — Жадайте каталог. **Міжнародний Банк, 703 Fairmount Ave., Philadelphia, Pa.** 34-45

ПОШУКУЮ свого шварга Йосифа Андрунік з Галичини, пов. Ліско, давнійше перебував на North S. Pittsburgh, Pa. Він і сімейниця, по сім пів тавд до краю, вернув з краю до Ню Йорку і там лишився і до нині не знаю де є. Хто би знав о нім або він сам, нехай подасть адресу, а дістане нагороду $5.00. Справа крайова про грунт. **WASIL RUCKY, Box 808, Wall, Pa.** 32-41

НОТРІБНО РОБІТНИКА

до американської бучерні і гросерні, платня після умови. Голоситися до:

ALEX. HOBAK.
4346 Jacob St., Wheeling, W. Va.

НА ПРОДАЖ перший і найстарший український шторе в Еджлайд Гайтс, будинок на два поверхи 52х40, на дворі гросерня і бучерня (два шторе), пивниця, на горі мешкання для двох фамілій, крім того гараджа на три автомобілі. Бізнес вироблений через 13 літ, поміж Українцями і иншими народностями. На розі коло укр. гр.-кат. церкви. Продається через старість власника. Купуючий мусить вплатити около-третю вартости готівкою. Укрінші мають першенство. По близші информації голоситися до: **JOHN K. TARBAY, 200 Harvesbeda Blvd., R. 19, Elmire, N. Y.**

ШКІЛКА ДЕРЕВ ОВОЧЕВИХ І КОРЧІВ ОЗДІБНИХ.

ДЕРЕВЦІ ОВОЧЕВІ (щепи) всякого роду, рівнож дерева тінисті, корчі оздібні, рожі, винограда, живоплоти і т. п. тішить по цінник. 21,25

DMYTRO SHABAN,
NURSERY
WILLIMANSETT, MASS.

HUGO HUNFALVY
Адвокат у всіх цивільних і криминальних справах.
305 BROADWAY, NEW YORK.
Витріть собі се і заховайте та пригадіть в разі потреби. Голосится все пополудни.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, дисфункція нервів, ревматизм, острі нервові і хронічні недуги. Порадка даром.

Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Між Ave. a Irving Place
Годзини від 9. рано до 8. вечер. В неділі від 9. рано до 4. попол.

D-R. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найновійші електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і хірургічні. Переходить вимі дослідп. Дає певними безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
206 EAST 18th STREET
між Second і Third Ave.
NEW YORK, N. Y.
Годзини: від 9-ої щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ДР. К. Д. БІЛИК
120 E. 34th St., NEW YORK, N. Y.
Тел. Caledonia 9014
Лічить мужчин, женщин і дітий.
Уряд. годзини: від 9. до 10. рано, від 5.30 до 7.30 вечером.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ НАХОДИТИСЬ „СВОБОДА"